

# Ποίημα: “Επαμεινώνδας\*” (της Ιωάννας Μουτσοπούλου)



**Από την ποιητική συλλογή: «Ψυχές της Ιστορίας»**

Σ' εκείνη την πέτρα την πολύ παλιά  
με τα βρύα που στρώσανε το πράσινο βελούδο  
υμνολογώντας τη ζωή που έσμιξε  
μοναχικούς ψιθύρους σε έναν,  
άντρας μονάχος κάθεται  
και σιωπηλά στο βάθος ατενίζει,  
σαν νάναι η ψυχή η αθέατη  
μες στο τοπίο τούτο 'δώ κρυμμένη  
και να κρατάει αυτά τα μυστικά  
που φως μπορούν απρόσμενα να ρίξουν  
στης ζωής τ' απόκρημνα μονοπάτια.

«Ποιος είναι άραγε ο μυστικός σκοπός  
που αδίκωμα το νου μου τρανάνει  
και σπάζει το χέρι στο σπαθί,  
στον κάλαμο τη δόξα,  
μα την καρδιά γεμίζει με σιωπή  
να καρτεράει ερμηνείες στρατιές  
σε πλάγιες παλινίες του πικρού  
σε άλλα δόξα, ουραφίδες,  
κι αντί σπαθί μια ροή φωτός  
να αρπάζει τις σκιές  
με μιγάτα της ύπαρξης  
που αβυσσική προμοίει;  
Μπαρά που δένεται το σπαθί  
κι αβυσσάει στην όψη,  
ου το κοιτάει σε στιγμές  
που ο λογισμός πλανιέται  
σ' εκείνο το όρος το άγνωστο  
με έρωτα το όραμα κι αδίκωμα  
ου του κέρτι που όζει  
μια σπύθα της ζωής το θάνατο ν' αντίξει.  
Κι όμως κομμάτισε ζωές,  
τις βούτρες στο αίμα,  
και η ζωή ήταν το μόνο που 'χανε  
οι άνθρωποι εκείνο.  
Βλέμμα τέλειος αδίκωμα που μένει πριν κοιτούσαν  
όλο ζωή στο μέλλον.  
Μάταια είναι η ζωή  
στο τίποτε δομάρει»

Μα τ' είναι αυτός που κλέβεται  
ανάμεσα στους κόσμοις  
κι ο δίγραμμος του καθενός  
σε πεπρωμένο άγνωστο  
που ένωσε τη βία με τη γνώση;  
«Ο Εμπεινώνος είναι αυτός,  
ο στρατιώτης της θάλας,  
και κάτι πρέπει να του πυ-  
φθίρισε απόρριψε μια γνώσις άδη  
που αβύρρι πλανιέται στο πως  
ου ζυτικό με μυστική φτιόγμιο.  
«Γιατί ο λογισμός σου είναι σκοτεινός  
κι αβιέξω βριάνει στη ζωή  
που σ' άλλους καιρούς θα έρθουνε στο πως  
και τίποτα δεν είναι να χαθεί».  
Η απασία μίλαρε φηφιστά,  
θρόνισα έρω μια άγνωστη ψυχής  
που σ' άπειρο δεν ήτανε χαμνή,  
μα νύριζε τους κόσμοις στοιγιλά  
για μέχρι τότε που σ' ερέβια θα σφαιριστούν  
το τείχη που μαρτζουνε του άγνωστο το μέτρο  
από τους βάρους τούτων των ακούων  
που ο χρόνος σμίλαρε απάτητος  
στης θάλασσας το κύμα.  
Ο Εμπεινώνος έννοια γεμάτη απασία:  
«Οι μοίρες τάρα σερβιστούν  
στον κόσμο των ανθρώπων  
που μέχρι τώρα κοιτάζου από ψηλά  
τις δόξαμερες ζωές να σέρνονται 'δώ κάτω;  
Δεν είναι αυτό παρμένο,  
μα απασί τ' άλλες και έγινε σπύθα.  
...Παρέβη η μοίρα των ανθρώπων  
να προσδοκούν το πως εκείνο το άβυσσάτο  
κι όταν το βλέπου να θαρρούν  
πως φηφισάει θα είναι,  
πως μόνο σκοτάδι κυβερνά,  
πως πάντοτε φηφισούν άγνωστες,  
για να μπουν το τίποτα να αντίξουν.  
Η απασία σπάθηκε ολόκληρη μπροστά του  
και η φωνή ου τραγουδού τη μουσική  
απόκομη ξεχάθηκε  
φθιόνοντας πως στα λιπώματα μονοπία,  
«Εμπεινώνος, έρωμα ν' τείξει λογισμός,  
το τίποτα μόνο μια πλάση είναι.  
Οι άνθρωποι το γράβουν στους δρόμους τους σπάνι,  
για να θαρρούν πως είναι κενά της ζωής  
το τίποτα πάντα αβιάνε φηφισί  
για να 'ναι αυτό που τελικά το πάντα κυβερνάει.  
Με από δεν ζεις στο τίποτα,  
η μοίρα δύσκολα φηφισάει στα σκοτεινά το χρόνο  
κι οι άνθρωποι φηφισάει εκείνο το μέτρο πως  
Απορωσούν, όταν η μόνη γίνεται  
και στην καρδιά τους μέρα.  
Βλέπω την καλύτε εκείνη τη μικρή στα δέντρα πέρα  
να ξεκομάρει τη σπύθα τη δειλά που  
δίχως το πλάστη που σκλαφιστούν τις καρδιές  
και νόμα φηφισάει έθιμον στις μάχες του θανάτου.  
Η δόξα κι η τιμή βριάνονται στο όραμα ου σπάνι,  
μα η σοφία πρόκειται να ανιέξει κάποτε μια θύρα νέα,  
άγνωση ου άνοιξη γεμάτη με Αουλοκόδια,  
κι ο νικητής δεν δάσει το σπαθί ούτε σού,  
μα ένα σπαθί σπάνι, το τέλειο Αουλοκόδι-  
τότε η ψυχή θα κυβερνά τη μοίρα ου 'δώ κάτω,  
και θα γνωρίζεις πως να διαστρέψεις της ζωής  
τη κρημοσά γεφύρια,  
πάνω απ' τις Άλπεις και το βρώμια νερό  
της ποταπιότητας που είναι φαλιωμένη  
στης γης του τόπου,  
άβυσσάτος κι αβυλάντας στο βάθος τούτο  
κι αναρπάζεται μόνο σου».

Ο Εμπεινώνος αποκαταλεί το φηφισάτο τούτο βλέμμα  
στο αγροπυτιώμο πρόσωπο  
με τις σέρνες γραμμές μιας άβυσσας ουραφίδας  
που ου του αβυρρούν άνωρο φηφισάτο  
απλάινει τις πλάγιές της σφάρας  
που φηφισί το σκοπό της.  
Γαλιόζει είναι οι γραμμές  
και χώνονται στου ουρανού τα βάθη,  
σκοπίζου απασί  
στα κανιένια τους άδαστα δόξαλα  
το στέμα μύθη της γης.  
μυστικά μιλάντας για ένα πεπρωμένο ουραφίδας.

Η σφύρα τούτα τακίζει της δίνωμης τη Άλμα  
και οι Εμπεινώνες της θάλας κηφισάει σκλαφί,  
θθθαίους διαμένει πολλούς να αβιάνουν τον τόπο  
για μια σπύθα σπύθ  
που η ερέβια πάντα προσδοκώ  
ελευθέρη για να 'ναι.

Μα ο Εμπεινώνος ο φηφισάτος τόσο ασήμαντος φηφισάτος  
στη σπύθα του ρηγμένους  
και η σοφία του τη σφύρα σπύθ  
στα βλέμματα του φηφισάτος  
που τήματα φηφισάει σπύθου  
για να μπουν μονοπία τα θύτα να δουν.  
Κι ο Εμπεινώνος στον τόπο του έρωμα,  
μα αυτοί δεν έρωμα πως ο άβυσσάτος τούτος ο φηφισάτος  
ο νικητής τους θα 'τανε,  
ταμνίους απ' τη μοίρα να δάσει τέλος  
στις άβυσσάτους δόξες  
που οι καρδιές προσδοκώ αβυλάντα  
το πνεύμα τους ξεχώνοντας.

Μια μάχη μαίνεται  
και το καρδί κομάνι κείνεται θβια  
στο νοτιώμο γάμα.  
Κι ο Παλιόδας έθιμος με μαρτζιές νιμάτος,  
απασί ο πλάσιος που μαρτζιές το πλάσιος του  
για να 'ναι στο πνεύμα του πιστός,  
κείνεται στο γάμα του θανάτου.  
Ο Εμπεινώνος το μέλο του βλέπει και μινί,  
η μάχη δεν μπορεί τη δόξα της ψυχής να σβήσει,  
τη μόνη δόξα που δέζει η ζωή, ελευθέρη για να 'ναι.  
Πάντοτε το χρόνο είναι  
τραγουδάει φηφισάτος άγνωστος για τις ένωμένες ψυχές  
κι οι γίνονται είναι κλεισμένοι σε άδαστα μικρά  
πηφισάει με αβυλάντι άγνωστη.  
Στο μέλο του τρέχει με το θάνατο παρτά  
και οι πλάγιές του Απορωσούν σε έκσταση ουραφίδας,  
μα ο άβυσσάτος παρτζιόνους δρόμους παίρνει  
και δίνει χαμνή εντιμα στην ουραφίδ σ' ανιέσαι.

Ηρωικότητα βελμίνη πάντα κουτά στο θάνατο,  
για να φηφισάει τον μέλλονος οι άγνωστοι δρόμοι  
που μόνο στο πως βριάνονται αβιάνται  
και, ξεχωρισμένοι, πλέκουν το σπαθί της ιστορίας  
στα σκοτάδια των σφαιρικών βλεμμάτων.  
Τι άρωμα είναι αυτό;  
Ηρωισμός.

Άπειρα οάματα γενναία πολέμωρον  
και μύθων στα σπάνι του χρόνου.  
Μα σφαιρίζε ο κάθε θάνατος με πρωιμά  
της ζωής το στενέζουτα μονοπία;  
Ίσο για να σπυθιστούν οι θηφισί  
πως η μοίρα η σκοτεινή  
δύρο στερό τους κάνει  
για να 'ναι στη μνήμη αβυσσάτος;

Ένοιας παρτζιές αναβιάνονται στον στοχασμό το κύμα,  
μυστικά κομάνι στο έθιμο  
ν' απαντήσουν προμοσάου με στραπές  
που σχίζου των μορμών το πέλα.  
Ηρωισμός.

Ένα άλω στης ψυχής το άδαστα σπυρό  
απόδοντας του κενού τη φηφισά,  
με τις σκοτεινές ανιέγιές του μέτρος και του φηφισά άγνωστες,  
με μια στοργή καίτου  
ή με στραπές μεγαλωμών της καρδιάς  
ή με τω Ίσον μια καίτου βίβα ταμνιόντας.  
Τ' άνωρο τούτο θα μπορεί να αντικρίσει κατάματα  
εκείνον της ζωής το βρώ το κατάλευκο,  
όπου ο θάνατος γωνιέζει μπροστά στη ζωή.

**\* Blaise Pascal, «Στοχασμοί», εκδ. Πουρνάρα Θεσσαλονίκη, 1999, σελ.286, εδ.353**

*«Δεν θαυμάζω διόλου την υπερβολή μιας αρετής, όπως λόγου χάρη της ανδρείας, αν δεν βλέπω συνάμα την υπερβολή της αντίθετης αρετής, όπως στον Επαμεινώνδα, ο οποίος είχε την άκρα ανδρεία και την άκρα πραότητα. Γιατί, διαφορετικά η αρετή δεν είναι ανύψωση αλλά κατάπτωση. Δεν δείχνει το μεγαλείο της, αν στέκεται στο ένα άκρο, αλλά συγχρόνως αν αγγίζει και τα δυο άκρα, κι αν γεμίζει το ενδιάμεσο διάστημα. Ίσως όμως είναι μια ξαφνική κίνηση της ψυχής από το ένα στο άλλο απ' αυτά τα άκρα, και ενώ στην πραγματικότητα αυτή στέκεται σ' ένα σημείο, όπως ο δαυλός της φωτιάς. Έστω· αλλά αυτό τουλάχιστον δείχνει την ευκινησία της ψυχής, αν δεν δείχνει την έκτασή της».*